

Určené: ZO SZV, KČ SZV

V Bratislave dňa 12.01.2022

Obežník SZV č. 1/2022

k celoslovenskému monitoringu úhynu včiel.

Vážení predsedovia, tajomníci,

vážené včelárky, vážení včelári,

dňa **12.01.2022** začína celoslovenský monitoring úhynu včiel, a to odberom meliva a včelích mŕtvoliek z uhynutých včelstiev.

Cieľom celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2022 (ďalej len „monitoring“), ktorý je založený na odbere a analýze biologického materiálu z uhynutých včelstiev, je **zdokumentovať rozsah úhynov a na základe vykonaných vyšetrení vybraných parametrov napomôcť pri hľadaní odpovedí na otázky súvisiace s dôvodmi zimných úhynov včiel na Slovensku.** Monitoring sa uskutoční v spolupráci s Veterinárnym a potravinovým ústavom v Dolnom Kubíne (VPÚ DK), ktorý je akreditovaný na rozsah plánovaných vyšetrení. **Monitoringu sa zúčastnia iba včelári, ktorým uhynuli včelstvá na prelome rokov 2021/2022 a sú členmi SZV.** Včelári, ktorí nie sú členmi SZV a majú záujem zúčastniť sa monitoringu, môžu požadované vzorky zasielať za rovnakých podmienok s tým, že náklady spojené so zrealizovaním vyšetrení si uhradia z vlastných zdrojov. Odber vzoriek sa nevykonáva u zdravých včelstiev. Získané informácie poslúžia na prípravu sumárnych podkladov o výskyte vybraných patogénov v uhynutých včelstvách podľa jednotlivých regiónov, čo uľahčí prípravu systému prefinancovania strát včelstiev zo strany štátu.

Postup prác pre odber vzoriek na realizáciu monitoringu a ďalšie relevantné informácie:

1. Včelár si odber požadovaných vzoriek vykoná sám s dodržaním zásad menovaných nižšie.
2. Včelár zasiela len jednu zmesnú vzorku meliva a jednu vzorku uhynutých včiel zo včelnice aj pokiaľ zistil úhyn vo viac ako 25 včelstvách vo včelnici. Vzorka bude výpovedná a zistené údaje sa vyhodnotia na úrovni včelnice.
3. Včelár odoberie **suché** melivo z úl'ov mŕtvych včelstiev a vytvorí **zmesnú vzorku meliva** (z max. 25 včelstiev), ktorú zabalí do papierovej obálky.
4. Včelár odoberie z mŕtvych včelstiev mŕtvolky a vytvorí **zmesnú vzorku včiel** (z max. 25 včelstiev), ktorú zabalí do papierovej obálky (100 ml pohár).

5. Postup odberu meliva/včiel: z maximálne 25 uhynutých včelstiev sa odoberie rovnaký podiel meliva/včiel, vo väčšej nádobe sa opatrne a dôkladne premieša, aby bolo zabezpečené pomerné a rovnomerné zastúpenie každého meliva a všetkých včiel v zmesnej vzorke. Následne sa odoberie **30 g meliva** alebo **100 ml včiel**.
6. Pokiaľ je včelár majiteľom viacerých včelníc a zistil v nich úhyn, včelár môže pripraviť a zaslať zmesnú vzorku meliva a uhynutých včiel za každú včelnicu.
7. Ak je včelár chovateľ matiek alebo kočovník a zasiela na pracovisko melivo za účelom vyšetrenia pôvodcu moru včelieho plodu, je potrebné, aby na účel celoslovenského monitoringu úhynu včiel - 2022 a vyšetrenia meliva na *Paenibacillus larvae* odobral vzorky zvlášť a náležite ich označil. Vzhľadom na súbežný výskyt veľkého počtu vzoriek na pracovisku VPÚ DK je nevyhnutné tento systém dodržať. Napomôže to vzorky priradiť správne oddeleniu včas a nebude to zbytočne predlžovať dobu potrebnú na vykonanie analýz.
8. Na obálky je treba čitateľne veľkým paličkovým písmom napísať:
 - **Celoslovenský monitoring úhynu včiel - 2022**
 - Meno a priezvisko
 - Bydlisko, mail, telefón
 - Číslo CEHZ, názov ZO SZV
 - Počet uhynutých včelstiev
 - Lieky a veterinárne prípravky + spôsob podania liečiv do včelstiev pred úhynom – jednou vetou.
 - Deň, dátum a podpis.
 - Druh a spôsob prípravy zmesnej vzorky (napr. zmesná vzorka meliva z 15 včelstiev, zmesná vzorka včiel z 15 včelstiev)
9. Pripravené obálky včelár zabalí do kartónovej krabice spolu s vyplnenou žiadankou na laboratórne vyšetrenie (príloha č.1). Na krabicu uvedie doručovaciu adresu **Veterinárny a potravinový ústav, Jánoškova 1611/58, 026 01 Dolný Kubín** a heslo **Celoslovenský monitoring úhynu včiel - 2022** a zašle čo najskôr poštou alebo odovzdá na príslušnej RVPS (Regionálna veterinárna a potravinová správa) **do 06.03.2022**.
10. Nesprávne zabalené, nedostatočne a zmätočne označené vzorky nebude možné vyšetriť a budú vylúčené z monitoringu. Je potrebné vyvarovať sa pri balení vzoriek plastovým a mikroténovým vreckám.
11. Riaditelia RVPS a jednotliví inšpektori budú oslovení a požiadaní priamo VPÚ DK o súčinnosť pri zasielaní Vami odobraných vzoriek.
12. Včelár za vyšetrenie vzoriek neplatí. Včelárovi vzniknú náklady len na poštovné, ktoré si hradí sám. V prípade využitia RVPS, včelárovi nevznikajú žiadne náklady s prepravou vzoriek.
13. Rozbor vzoriek na biologické vyšetrenie a náklady s tým spojené uhradí Slovenský zväz včelárov. Cena vyšetrenia za jednu zmesnú vzorku meliva a uhynutých včiel sa bude pohybovať v rozmedzí **168,00 - 225,00 Eur** v závislosti na tom, či sa vykoná aj identifikácia *N. ceranae/N. apis* pomocou PCR (len u pozitívnych zistení po mikroskopickom vyšetrení).

14. V zaslaných vzorkách meliva a uhynutých včiel budú vyšetrené nasledovné parametre:

- Stanovenie počtu klieštika v melive a u včiel
- Mikroskopické vyšetrenie výskytu *Nosema* spp. u včiel
- Identifikácia *N.ceranae/N.apis* pomocou PCR
- Semikvantitatívna detekcia ABPV, CBPV a DWV-A pomocou real-time PCR

15. V prípade nejasností, potreby ďalších informácií, prípadne nových podnetov na zlepšenie realizácie projektu, môžete kontaktovať zástupcu VPÚ DK, ktorý sa podieľa na koordinácii celoslovenského monitoringu úhynu včiel:

- RNDr. Miriam Filipová. PhD., miriam.filipova@svpu.sk, tel. 043 58 37 132

Na prefinancovanie tohto rozboru bude Slovenský zväz včelárov hľadať dodatočné financie od štátu, sponzorov alebo medzinárodných vedeckých dotačných programov a z rozpočtu SZV. Na vlastné vyšetrenie vzoriek potrebuje laboratórium cca 6 týždňov, ktoré začnú plynúť dňom ukončenia termínu pre zasielanie vzoriek (**06.03.2022**), pričom prvý týždeň bude venovaný administratívnejmu spracovaniu vzoriek (evidencia a overenie členstva v SZV) a posledný týždeň príprave protokolov s výsledkami vyšetrení, ktoré budú zasielané priamo majiteľom včelnice a v kópii SZV. Záverečné sumárne zhodnotenie výsledkov monitoringu vo forme správy bude anonymné a nebudú v ňom použité osobné údaje včelárov okrem príslušnosti k základnej organizácii. Slovenský zväz včelárov má záujem zaradiť slovenských včelárov medzi svetových, ktorým záleží na zdraví včiel.

Ešte raz zdôrazňujem, že tento odber sa netýka povinných odberov meliva zo živých včelstiev pripravených na kočovanie, predaj včiel alebo chov matiek.

Pre včelárov, ktorí už upratali úle a nemôžu poskytnúť vzorky ponúkame opätovnú akciu budúci rok.

Tešíme sa na Vašu početnú účasť!

Včelám zdar!

Ing. Milan Rusnák
predseda SZV

Žiadanka na laboratórne vyšetrenie

Celoslovenskému monitoringu úhynu včiel

Objednávateľ:

Meno a priezvisko, titul:

Adresa:

Tel.:..... e-mail:

Názov ZO SZV: Číslo CEHZ:

Dôvod vyšetrenia: úhyn

Majiteľ vzorky (Meno a priezvisko)	Adresa	Množstvo odovzdaných vzoriek	Počet uhynutých včelstiev

Súhlasím so zapojením do Celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2022, s rozsahom vyšetřovaných parametrov a so spracovaním osobných údajov za účelom internej evidencie a vedenia záznamov na Veterinárnom a potravinovom ústave v Dolnom Kubíne.

Dňa

V

Podpis.....

VZOR
Žiadanka na laboratórne vyšetrenie

Objednávateľ:Meno a priezvisko, titul: **Ján Včelár**Adresa: **Agátová 7, 841 11 Úpovo**Tel.: **0901 000 111**e-mail: **vcelickovo@vcelari.sk**Názov ZO SZV: **Včeličkovo**Číslo CEHZ: **000 111****Dôvod vyšetrenia: úhyn**

Majiteľ vzorky (Meno a priezvisko)	Adresa	Množstvo odovzdaných vzoriek (obálok)	Počet uhynutých včelstiev
Ján Včelár	Lipová 12, 841 11 Les	3	32

Súhlasím so zapojením do Celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2022, s rozsahom vyšetřovaných parametrov a so spracovaním osobných údajov za účelom internej evidencie a vedenia záznamov na Veterinárnom a potravinovom ústave v Dolnom Kubíne.

Dňa **25.1.2022**V **Včeličkovo**Podpis..... **Ján Včelár**